

Negian Girea?

ENRIKE ZUBIRI «MANEZAUNDI» (1867-1943) luzaidar idazlari zenaren ehun sortze urteburuan, 1935 urtean izkiriatu artikulotxo hau ematen dugu, idazlari ospetsu haren oroitzapenetan:

Negu beltza heldu zauzkigu tarrapatan hurrats haundiekin, aurthen yaz baño goiztiarrago.

Langarrak, izotzak, lantzurdak, karroinak, elhurrak. Horra negiak ekhartzen dauzkigun dohain hitsak, zazpi ilhabethez haren mehatchuen azpian egoiteko.

Urriaren hogoian gira, eta yadanik Iruñeko inguruetak mendi guziak beren mihise churiarekin estaliak dira.

Letsunak beren garrasi borthitzekin badoatzi lerro-lerro, hegoalderat, ipharraldeko eremuetarik ihes eginik, lur ephelen bilha, beren neguko bazka lekhuetarat, itsasoan gaindi Afrikaraino.

Usoak ere, trumilka, Belate-ko eta Ibañeta-ko mendiz barna bide bera deramate, toki horietako oihanetan, papoak ezkurrez untsa bethe ondoan phagodi eta haritztegietan.

Hegastin mota guzikoak badoatzi lekhu beroetarat, eta gu, gaizo gizonak, anarthean hemen egon beharko hotz ikharan, ezinbertzez bortchaturik, lanarekin bizi behar dugunek.

Zoazte, zoazte, chori dohatsuak, zien yuaiteak hitsten gituzte, negiaren agintza zireztelakotz. Sei-zazpi ilhabethe egoin gira zuen itzuliaren beha, denbora ederraren mezulariak izain zirezte, zeren eta sasoin arriagarria ekharriko duzielakoz gure biotzaren bozkariotzeko.

Bainan hemen gelditzen girenek zer nekheak iragan behar ditu-

gun aro latzgarriari ihardokitzeko. Sudurrak eta beharriak gorrituak, eriak gogortuak eta mutzituak, gorphutzak ikharan, hortzak klakaka, zangoak karroindiak.

Eta bizkitartean bada yende negia maite dutenak.

Atch! ez dute nere odola, seurki. Hotzak uzkhurtzen nu, su chokotik ezin baztertuz, eta han ere ilezko soineko lodiekin gerizatua kanpoko haize mehetik, hezurretan sartzen den hortak...

Negia da lureko izaite chumeen, eta yende ahul eta errumesen heriotza, eritasunen sasoina.

Eztulak, marrantak, birietako minak, errumatismak, eta osagarriaren etsai guziak mehatchuka.

Sasoin tzarra, hail, hail: pasa hadi zalhu, kalte haundirik egin gabe.

Hasia nuk yadanik mokanes bustitzen, urtzintzaka...

MANEZAUNDI.

1935-eko Urrian.

ADIBIDEA

Negian girea?	=	Neguan ote gara?
tarrapatan	=	atropelladamente
langarrak	=	xirimiriak
lantzurdak	=	escarchas
karroinak	=	izotzak, jelak
mehatxu	=	amenaza
yadanik	=	para ahora
mihise	=	maindire
lertsunak	=	grullas
trumilka	=	en grandes grupos
hegastin	=	egazti = ave
mezulariak	=	mensajeros
eriak	=	beatzak
uzkurtzen	=	cohibiéndose
errumes	=	pobre, miserable
marrantak	=	catarros, resfriados
hail = abil	=	vete
mokanes	=	pañuelo
urtzintzaka	=	estornudando